

TABOR* izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri za umeno naslednjega dne ter stane mesečno po pošti K 80—, za ino- semstvo K 50—, dostavljen na dom K 34—, na izkaznice K 50—. Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi TABORA* MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

TABOR

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, prilike, dno. Telefon št. 24. ŠHS poštno-konv. račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja ne ne- vira. — Rokopisi ne se vračajo.

Leto: III.

orek 28. marca 1922.

Številka: 71.

Narodna Obrana.

V zadnjem času se gotovo naše ča- sopisje z vsem svojim besom zaganja v Narodno Obrano, dolžec jo vseh mogo- čih in nemogočih ciljev in namenov. — Naši klerikalci in drugi drotidržavni elementi so jo proglasili za fašizem. Radi tega je potrebno, da tudi mi spre- govorimo enkrat o tej toliko omenjeni in toliko blateni Narodni Obrani. Po- datke o Narodni Obrani, o njenih ciljih in namelih, ter o njeni svrhi, smo do- bili od njenega prvobornega samega, centralnega tajnika Narodne Obrane v Beogradu, g. Pavla Jurčiča, poštene- ga in idealnega Jugoslovca, ki je, ko se je prispel v vojni kot največji ju- nak, pustil svoj pukovniški čin ter sto- pil v pokoj, da se ves in popolnoma po- sveti delu Narodne Obrane. — Znan je fakt, da smo pri osvoboditvi in ujedi- njenju naše domovine na nekaterih na- ših obmejnih teritorijih zadeli ob in- terese tujih narodnosti, ki žive pome- sane med našim življenjem. Naši popraj- šnji tlačitelji so skušali kjer so mogli oslabiti naš narodni življenjski koloni- zacijski svojih ljudi. Ko smo se osvobodili in potegnili nove meje, smo v te meje vključili tudi te koloniste, ki so postali naši državljani, toda le pravno, nika- kor pa ne s srcem in s čudotvorom. Ti so naši notranji neprijatelji, ki so še bolj opasni nego zunanji, ker žive tu med nami, se vdeležujejo naših javnih del ter s svojim negativnim delom in sabotažo ovirajo našo tako potrebno konsolidacijo. Poleg svojega notranje- ga rovarskega dela pa stoji ti naši no- tranji neprijatelj čisto tudi v zvezi z našimi zunanji neprijatelji, ki so stvorili svoje iredentistične organiza- cije tudi na našem našem teritoriju. Opaža se vsestransko, da so naši zuna- nji neprijatelji zelo dobro organizirani ter da neprestano delajo in agitirajo proti naši državi, poskušajo jo na vse načine omajati v temeljih.

Napram vsemu temu pa so naše dr- žavne oblasti skoro brez moči, ker one same ne morejo pridobiti dovolj auto- ritete, ne sebi, ne državi, kajti pravo- moč države tvorijo komaj dobro orga- nizirani državljani, ki imajo jasno o- predeljeno narodno ideologijo, to je višje skupno duševno življenje z jasno opredeljenimi cilji, katerim je podreje- na vsa državna in privatna iniciativa, vse nastojanje naroda. Mi Jugoslovci, predvsem Srbi, smo imeli do 1. 1918., do ujedinjenja jasno očitano narodno ide- ologijo, za katero so mase našega na- roda živele in umirale. Od 1. 1918. dalje pa so mase našega naroda ostale v tem pogledu neorientirane, od tega časa se v tem oziru bega sem in tja, brez obče in jasne zvezde vodnice. Te naše narodne mase pa ne morejo živeti brez višjega duševnega življenja, brez te ideologije. Celokupen naš narod išče novo moralno idejo — novo zvezdo vodnico — nov naroden ideal. Vsaka velika epoha zahteva v čuvstvenanju naroda novega pravega. Tega pa danes nimamo — treba pa je da nekdo proži to našim širokim masam.

Iz vsega tega se jasno, eklatantno izraža potreba po novi narodni orien- taciji, ki se more izvesti le potom mo- čne narodne organizacije. Nasproti tem- u pa so naši neprijatelji vrlo dobro organizirani ter imajo z ozirom na na- so državo svojo jasno izdelano ideolo- gijo — a ta je: rušenje naše države na ta način, da se prepreči njena notranja konsolidacija. Na žalost moramo kon- statirati, da so ti naši notranji in zu- nanji neprijatelji močni ter dobro or- ganizirani. Vseled teh dobro organizira- nih neprijateljskih pokretov pa tava naš narod, prepuščen večinoma same- mu sebi, brez zadostne orientacije in jasno opredeljenih ciljev. Na vseh stra-

od rusovske Rusije na potu v Genovo.

TIP. Berlin, 25. marca. Kot prvi člani ruske delegacije za Genovo sta prispela v Berlin predsednik ukrajinskih sovjetov Rakowski in član mo- skovske sovjetske vlade Radek. Ra- kowski počaka v Berlinu na ostalo de- legacijo, ki dopotuje početkom aprila pod vodstvom Čičerina in Krasina. — Radek je izjavil sotrudniku »Berliner Zeitung am Mittag«, da bodo v delega- ciji zastopane vlade vseh sovjetskih re-

publik od Moskve do Kavkaza in pre- ko Urala, tako da bo ruska delegacija v Genovi nastopala kot edinstvena de- legacija s popolnim pooblastilom, ki ga je dobila od vsruskega eksekutiv- nega komiteja. Stanje Lenjina po izja- vi Rakowskega ni vznemirljivo in bo bolnik pri potrebnem miru tekom dveh mesecev okrevaj. Na genovsko konfe- renco pa seveda ne more.

Ponesrečen naval klerikalcev na shod mini- stra Pucija.

TIP St. Lenart, 26. marca. Za danes je bil sklican shod ministra Pu- cija, na kateri so se tudi klerikalci ži- valno pripravljali z namenom ga raz- biti. To dokazuje dejstvo, da sta prišla tja klerikalna generala Žebot in Golob in pripeljala seboj kakih 50 kričav, med njimi znanega Gungla, ki je iz- stopil iz Samostojne kmečke stranke, ker mu ta ni hotela izplačati zahteva- nih 10.000 kron za njegovo nedejlovanje, bivšega štajercijanca Ketiša itd. Kle- rikalni nahujskanci so nekaj časa vpi- li, nato pa je govoril minister Pucelj ob udeležbi nad 500 ljudi. Govorili so

še Drogenik, Mrmolja itd. Predsedoval je veleposelnik Kramberger. Ob 1/2. uri je bil shod brez vsakih nadaljnjih incidentov zaključen. Klerikalci, ki smatrajo Slovenske gorice za svojo do- meno, so grdo pogoreli. Tudi klicanje »Straže« na korajžo ni zaleglo.

Minister Pucelj se je po shodu še odpeljal v Apače, kjer so mu domačini sporočili razne želje in pritožbe, ki so večinoma gospodarskega značaja. Pri- tožili so se tudi, da imajo na svoji šti- rirazrednici še vedno samo dve učiteljski moči.

Amerika bo imenovala zastopnika v repara- cijsko komisijo.

DKU London, 25. marca. Iz Washingtona se poroča: Predsednik Harding namerava naprositi kongres za pooblastilo, da imenuje ameriškega zastopnika v reparacijsko komisijo. Kakor se dozdeva, se voditelj strank v senatu temu ne bodo protivili.

DKU Washington, 25. marca. Senat je pogodbo štirih sil glede Tihe- ga oceana po odklonitvi kakih 20 spreminjavalnih predlogov ratificiral. Vsi pridržki, ki so bili sprejeti in za katere je bil tudi predsednik Harding, so izraženi v slednjem stavku: Zedinje- ne države smatrajo, da s to pogodbo ni-

so obvezane, nastopiti z oboroženo silo, niti, da se udeležijo kakršnih koli o- braunskih korakov.

DKU New York, 25. marca. Za- stopnik »Associated Press« se poroča k vesti, da namerava Harding prositi kongres za pooblastilo, da imenuje a- meriškega zastopnika v reparacijsko komisijo, da je razvoj zadnjih dogo- kov v Evropi, osobito pa zahteva ame- riške vlade po odškodnini za okupacijo, jasno pokazala, da je za Ameriko bolj- še, če ima svojega oficijelnega zastop- nika v zavezniških komisijah, ki se pe- čajo z nemškimi zadevami.

Obisk rumunske kraljice v Beogradu

TIP Beograd, 25. marca. Kakor doznava dopisnik »Riječi« z dvora, bo ru- munska kraljica Marija dne 1. aprila priš- la v Beograd. Spremljala jo bosta naj- mlajša hčerka Ileana in minister dvora Misu. Kraljica-mati bo dospela s posebnim vlakom ter bo sprejem posebno slo- vesen z vsemi vojaškimi častmi. Odvedli jo bodo v stari dvor, ki bo do tedaj do- vršen Ostala bo v Beogradu nekoliko dni.

Pristaši Zanelle zahtevajo zadoščenje.

DKU Rim, 24. marca. Listi poro- čajo iz Reke, da vztrajajo pristasi Za- nelle na zadoščenju za prisilno demisi- jo Zanelle ter zahtevajo jamstvo za njegovo vrnitev na Reko, da more pred konstituantno prostovoljno odločiti svo- jo funkcijo.

Nemčija proti zahtevam reparacijske komisije.

DKU Berlin, 25. marca. V držav- nem zboru se je večeraj nadaljevala ne- oficijelna razprava o noti reparacijske komisije. — Kakor poročajo listi, so vse stranke proti zahtevi komisije, damora Nemčija še pred 1. majem razpisati nad 60 milijonov novih davkov. Tudi izpol- nitev zahteve, vpostaviti v Nemčiji

finančno kontrolo, se smatra za neiz- vedljivo. Noben narod bi ne mogel tr- peti takega napada na svojo finančno nedotakljivost.

Priznanje pogodbe treh zavezniških držav.

DKU Rim, 25. marca. »Messagge- ro« poroča iz Pariza, da sta na konfe- renci ministrskih predsednikov zavez- niških držav Anglija in Francija konč- no vendarle priznali pravomočnost po- godbe treh sil. Sporno je le še vpraša- nje izvedbe, kakor jo je predlagala Ita- lija, potom finančne komisije.

Grška vlada sprejme premirje s Turki s pridržki.

DKU Athene, 24. marec. Mini- strski svet je sklenil, da odgovori na predlog glede sklepa premirja še le po prihodu generala Paparilasa, ki se pri- akuje danes zvečer. Iz dobroponušenih krogov se dozdeva, da bo vlada spreje- la premirje, toda z gotovimi pridržki, ki se nanašajo na nevtralnno cono in gotove strategične točke, ki so važne za železniško zvezo.

Lloyd George ne odstopi.

DKU London, 25. marca. »Times« poroča, da je Lloyd George javil svo- jim ministrskim tovarišem, da nima več namena podati ostavke ter da osta- ne nadalje na svojem mestu.

neh vidi, da se dela proti njegovi rodni državi, na svojih plečah čuti korupcijo, vidi, da se je pozabilo na borce za osvo- bojenje, da se pozablja na prelito kri in herojska dela, vidi, da je morala pohojena in vržena neusmiljeno na cesto, kjer so jo pokvarjenci opljuvali. Na drugi strani pa vidi in čuti vso raz- plantelo strankarsko strast in stran- karske intrige in mržnjo med voditelji naših političnih strank, ki so to mržnjo prenesli tudi med narod sam. Vidi vse, kar je krivo in napačno v naši notranji politiki. Vseled vsega tega in v očigled vsemu temu todi patriotični elementi, ki ljubijo svojo domovino ter so radi in brez prigovora žrtvovali zanjo vse, kar so imeli, postajajo dan za dnem bolj nezadovoljni ter bolj in bolj re- zervirani, posebno ko vidijo, da osta- jajo vsa dela protidržavnih elementov nekažnovana in s strahom v srcu se vprašujejo: kam bo privedlo vse to naš narod in našo državo?

A inteligenti, oni, kateri bi morali iti med ta svoj narod, da ga pouče v narodnem in patriotičnem pravcu, da ga kultivirajo, prosvetijo, ti mesto vse- ga tega pridejo medenj — kadar jih do tega prisilijo okoliščine — samo zato, da ga še bolj zbegajo in zastru- pijo s strankarskimi intrigami ter d- ga korumpirajo.

V tej veliki zgodovinski dobi, ki morda sama na sebi še ne pomeni defi- nitiven mir, ampak morda bolj drugo fazo velike svetovne revolucije, sve- točne vojne, v tej fazi, v kateri se vodi borba med zmagovalci in premaganci, borba med boljseviki in neboljševiki, borba, ki je še opasnejša nego je bila ona javna, odprta — v tej epoli je naš narod, ki je patriotično razpoložen na- pram z vojno stvoreni novi situaciji, ki ognjevitvo ljubi svoj narod in svojo domovino ter želi, da se ta naša država obdrži za vsako ceno — ostal brez upli- va in brez narodnih voditeljev, brez orientacije, ter se zbegano in prepla- šeno vprašuje: kako je prišlo do vsega tega, koliko časa more to trajati in kam nas bo vse to privedlo?

Varajo se, strahovito varajo oni, ki se danes cinčno smejejo patriotičnim pokretom, misleč da je patriotizem po vojni končal svoje delo in pomen. Va- rajo se oni, ki smatrajo za realno poli- tiko samo ono, ki bazira na potrebah trebuha. Tudi človek kot poedinec hoče živeti drugemu, višjemu duševnemu življenju, narod kot tak pa brez tega višjega, duševnega življenja sploh ne more obstojati. Samo ljubezen in vera sta vodila narode skozi zgodovino in gorje onemu narodu, ki nima narodnih in patriotičnih idealov, ampak se pre- pušča le zapeljavanjem strankarskih strasti, sporov in spletk.

Uvidevajoč nujno potrebo močne, zdrave narodne organizacije je naš na- rod na raznih shodih 1. 1921. zahteval ustanovitev Narodne Obrane z novimi cilji, prilagodenimi novim potrebam, katere so nam prinesli novi časi in no- ve situacije. Zato je naš narod, uvide- vajoč potrebo, tudi sprejel z odkritim veseljem to nacionalistično organiza- cijo in zato tudi gre za njeno ideologijo kot novo narodno ideologijo. A prva točka te naše narodne ideologije se glasi: Red in mir, sigurnost in konsolidiranost, kulturni in ekonomski na- predek, svoboda in narodno edinstvo vseh poštenih državljanov v naši širi in ujedinjeni domovini.

To je ta veliki nacionalni pokret, krog katerega se zbirajo danes vsi trezni Srbi, Hrvati in Slovenci, ki ne dopuste nikomur da bi rušil naše veli- ke narodne uspehe. To je pokret, ki ne dopusti nikomur begati še nadalje naš narod ter ribariti v kalnem, pokret ro- doljubov in patrijotov, ki stopa že od- prto pred vse destruktivne elemente,

veleč jim z resnim glasom: Vaša dela so opasna, za našo domovino in za naš narod, naša pot je kriva, zato vam mi tega ne pustimo več. Računajte z nami! —

To so podatki, katere smo dobili o Narodni Obrani od enega njenih prvih apostolov — Pavla Jurišića.

Seja občinskega sveta.

Maribor, 24. marca.

Ob pol 20. uri je otvoril župan sejo. Po čitanju zapisnika zadnje seje, ki je trajala skoraj eno uro, je poročal župan, da je poslal ob priliki zaroke Nj. V. kralja v Bukarešti, kabinetni pisarni brzojavno čestitko v imenu mestnega zastopa mariborskega. Glede vrnitve občini svojočasno odvzetih referatov, je vrnila pokrajinska uprava za Slovenijo, da mora občina izjaviti, da prevzame vse stroške, ki so zvezani s funkcijo teh uradov.

Z ozirom na to, da se je zakon o poriranju tlakarine razširil na vso državo, sklone občinski svet, da zahteva od carinske uprave izplačilo te tlakarine, ki znaša letno krog 2 milijona kron.

Na sestanku županov avtonomnih mest Slovenije so zbrani župani protestirali proti nameravanemu zaprtju bolnic. Ob enem je sprejel občinski svet mariborski resolucijo, v kateri protestira proti temu namenu.

Vodstvo mariborske javne bolnice je poslalo vladi spomenico, v kateri navaja potrebo razširjenja mariborske bolnice. Pred preobratom je težil Maribor v sanitarnem oziru v Gradec in Dunaj. Po preobratu se je to razmerje naravno popolnoma izpremenilo. Vsled tega je razširjanje in povečanje mariborske bolnice nujno potrebno. Ginekološki in kirurški oddelki sta pomšana, ker manjka potrebnih prostorov in sredstev. Nujno potreben je porodiški oddelki, kateremu bi se priključila tudi babiška šola. Vse dosedanje poskuse je preprečilo stanovanjsko vprašanje. Za razširjanje bolnice potrebno stavbišče se nahaja pri bolnici sami. To spomenico je podprl tudi občinski svet.

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru je prosilo, naj pošlje občina v razstavni odbor pokrajinske obrtne razstave svojega zastopnika. Za zastopnika je bil imenovan ob. svet. Hojnik (JSDS.).

Glede zavoda »Vesna« (prejšnja Haushaltungs- und Fortbildungsschule für Mädchen) je poročal g. župan, da se sklepa med državo in občino pogodba, glasom katere ostane zavod last občine. Država bo vršila nadzorstvo in plačala učne moči, vodstvo pa ostane v rokah mestne občine. Občinski svet je to v celoti odobril, o podrobnostih pa se bo razpravljalo še le, ko bo zadeva dozorela. Ob. svet. dr. Verstovšek je izjavil, da vlada na tem zavodu skraj-

no slabo gospodarstvo. Svoječas je dobil zavod od vlade 30.000 kron podpore, s čemer so bile vse finance zavoda sanirane. Pozneje pa se je izkazalo zopet 150.000 kron deficita; prodajali so se stroji itd. Župan je pojasnil, da vrši poseben odbor na zavodu revizijo, ki bo natančno dognala sedanje stanje zavoda. Ob. svet. Žebot je vprašal župana, ali je res, da je on plačal za ta zavod 50 klobukov. Župan je pojasnil, da je zavod res naročil svoječas 50 klobukov, za gojenke, račun pa je poravnalo vodstvo zavoda. (Medklie Žebota: iz sredstev mestne občine!) Mestna občina dosedaj zavodu ni dala še nobene podpore ali kakih denarnih sredstev.

Klub JDS je postavil predlog, naj se občinske seje v bodoče podrobno razpišejo, kakor se to vrši v Ljubljani in drugod. Župan je izjavil, da v Mariboru to ni mogoče, ker vrše vsa predlaga odseki. V kolikor bo mogoče, bo sporočil podrobnosti načelnikom klubov.

Na to se je prešlo na dnevni red. Poročilo gospodarskega odseka: Prošnja J. in M. Šorec, kavarnar (kavarna Jadran) za prodajo občinskega sveta, na katerem je zgrajena veranda, se odkloni.

Klerikalna gospodarska banka je ponudbo občine, da ji odstopi svet, če na svoje stroške postavi kanal, velikodušno odklonila ter prosila za prodajo dotičnega sveta po 300 K kv. meter. Dr. Sernec je tej ceni ugovarjal, ker je na vsak način prenizka. Svet leži v sredini mesta, na najlepšem in najprometnejšem kraju ter vreden najmanj 600 K. Klerikalci in socialni demokrati so trobili, da ima občina izgubo, ker je »Tabor« pisal, da občina podaruje zemljo, ker je banka ponudbo odklonila. Magistratna večina je seveda sklenila, da proda banki kv. meter po 300 kron, sama pa plača stroške za prestavo kanala, ki znašajo krog 60.000 K, vsled česar izgubi občina 30.000 K.

Prošnja »Kovine« za znižanje cene za prodano stavbišče od 30 na 20 K se odkloni.

Poštni uradnik Ivan Majhen prosi za prodajo stavbišča pri Ljudskem vrtu. Prošnji se ne more ugoditi, ker dotično zemljišče ni last občine. Na občinskem zemljišču pa stoji še barake. Na tozadevno vprašanje ob. sv. Slavina pojasni župan, da bi moral vojnik erar v smislu svoječas sklenjene pogodbe, ki je potekla meseca januarja t. l. barake odstraniti.

Prošnja zvonarne Bihl za prodajo zemljišča, kjer se nahaja lovarna, se odkloni, ker se na tem mestu principijelno ne more dopuščati tovarne.

Trgovec Karel Goleš prosi za prodajo zemljišča ob klavnic. Ker občina dotični prostor sama potrebuje, se prošnja odkloni.

Mnogo smeha je zbudila prošnja frančiškanskega samostana za popust, občinskih davkov in doklad za 17.560 l

Milutin Bojić. Med njimi, ki jih je strla kruta svetovna vojna, ki so zamenjali pero in literaturo s puško in sabljo, da očuvajo domovino ter izgubili pri tem lastno življenje, je tudi močna individualna pesniška sila našega srbskega juga — Milutin Bojić. Prvo Bojićevo delo so bile »Pesme«, katere je izdal l. 1914 v Beogradu; leto pozneje pa je izdal že kot vojak v Nišu 2. zbirko pesmi »Kajna«. Njegove »Pesme bola i ponosa« so izšle l. 1919. v Solunu, »Kraljeva jesen« istega leta v Sarajevu, kakor istotam tudi druga izdaja »Pesmi bola i ponosa«. V »Srbskem književnem glasniku« je bila lanske leto iz njegove zapuščine objavljena komedija v treh dejanjih »Urošova ženidba«, sedaj pa je izšla v Beogradu ravnotako iz njegove literarne zapuščine zbirka 32 sonetov, katere je bil napisal l. 1915 v Nišu. S to malo zbirko njegovih sonetov so izpopolnjena njegova pesniška in literarna dela, ki bodo, kakor poročajo beograjski listi, izšla v kratkem v novi izdaji kot »Sveukupna dela Milutina Bojića«. Priporočljivo bi bilo, da bi se s tem pesnikom »Bola i ponosa« upoznala tudi naša slovenska inteligenca.

Kosorjevi uspehi na Poljskem. Zadnjič smo poročali o velikem uspehu, ki ga je doživela Kosorjeva drama »Požar strasti« v Varšavi, sedaj pa poročajo listi, da je enak, če ne še večji uspeh doživela ta drama v Lvovu, kjer jo je dal dne 16. t. m. »Miejskie Teatry we Lwowie«. Dramo so igrali kot slav-

vina, češ, da ga frančiškani ne račijo v trgovske svrhe. Prošnja se je seveda odklonila.

Pravni odsek: Falska elektrarna je po svojem zastopniku odpovedala pogodbo, ker mestna občina ni izpolnila določb pogodbe. Občina mora glasom pogodbe najkasneje do 15. vsakega meseca predložiti obračun in plačati odpadajoči znesek. To se pa v zadnjem času ni zgodilo in občina je zaostala s plačili. Ker pa je občina do danes vse zahteve izpolnila, ostane sklenjena pogodba pravnomočna. (O tem še poročamo.)

Ob 22.15 uri je bila javna seja sklenjena, nakar se je vršila še tajna seja.

Politične vesti.

Žebotova blamaža. Iz Beograda poročajo: V petek je odgovarjal ministar za izenačenje zakonov na interpellacijo klerikalnega poslanca Simraka, ki je trdil, da so Slovenci v novi državi prikrašani. Opozoril ga je, da je pred ustanovitvijo Jugoslavije bilo težišče Slovencev v Gradcu odnosno v Trstu in da je bil celo predsednik ljubljanskega deželnega sodišča Nemec. Opozoril ga je dalje, da so bile slovenske takratne takozvane samouprave razdeljene na 6 pokrajin, od katerih je imela samo ena slovensko večino, povsod drugod pa so bili Slovenci v manjšini. Glede zahteve poslanca Žebota, da morajo biti načelniki srezov zmožni slovenskega jezika, je izjavil ministar Trifković, da se to za slovenske srece sicer razume samo ob sebi, da pa je Žebotova zahteva v kričečem nasprotju z izjavo voditelja SLS v narodni skupščini. Kjer je dr. Korošec izjavil, ko so čitali sejni zapisnik v slovenskem jeziku, da je to nepotrebno, ker vsi govorimo isti jezik in se med seboj dobro razumemo brez vsakršne težave. Vprašal je poslanca Žebota, od katerega datuma datira ta velikanska razlika med takratnim in današnjim na ziranjem zastopnikov SLS. Žebot je osramočen umolknil in odšel iz dvorane.

Reški dogodek. Dne 23. t. m. se je vršilo pri Sv. Ani in v Kraljevi, torej na jugoslovanskih tleh, zasedanje reške konstituantne. Udeležilo se ga je 45 poslancev s predsednikom Zanella. Poslanci so se bili morali priplaziti iz Reke na jugoslov. ozemlje in se tu setali k izvrševanju svojih ustavnih dolžnosti. Fašisti so jih zasledovali tudi na našem ozemlju. Zasedanje je otvoril predsednik Zanella in v svojem govoru ostro obsodil neiskrenost italijanske politike. Govoril je o prijateljskem sodelovanju z Jugoslavijo, in Malo antanto. Po njegovem govoru je napadla prostora, kjer je zborovala reška konstituenta, tolpa italijanskih fašistov, ki so se prikradli na naše ozemlje. Fa-

nostno predstavo za zbližanje Jugoslovencov s Poljaki. V zadnji številki lista Lvovskega gledališča nazivajo Kosorja »hrvatskega Gorkega«. Študijo o njem je napisal za gledališki list sam Przbyzowski. O hrvatski dramati sta napisala v isti številki poročila tudi hrvatska pisateljica dr. Benešić in Krklec. Pri vsem tem nas mora čudno dirniti dejstvo, da na vprizoritev »Požara strasti« pri nas v Mariboru nihče ne misli. Dolžnost gledališča je, da pri sestavljanju repertoarja za prihodnjo sezono poseže malo bolj v našo domačo hrvatsko in srbsko dramsko literaturo, predvsem pa da nam da Kosorjevo dramo »Požar strasti«, ki so jo vprizorili svojočasno celo v — Parizu.

Parsifal v zagrebški operi. Kakor poročajo hrvatski listi, bo zagrebška opera krog Velike noči dala znamenito Wagnerjevo opero »Parsifal«, ki je l. 1913—14., ko se je smela prvič vprizorjati po vseh gledaliških, vzbudila toliko zanimanja, da so bile vse predstave te velike opere razprodane že nekaj dni poprej.

Visoka šola za dekorativno umetnost v Italiji. Kakor poročajo italijanski listi namerava italijansko prosvetno ministrstvo v Rimu osnovati v Monzi visoko šolo za dekorativno umetnost in sicer na predlog društva »Societè humanitaire«. To društvo ima poleg ostalih tudi to zadačo, da organizira strokovne razstave, da osnavlja umetniške šole ter višje zavode za studij

šisti so nameravali izvršiti napad na konstituantno. Njih drzen manever pa se je izjalovil popolnoma; naše straže so tolpo aretirale in razorožile. Peterici fašistov se je posrečilo uiti, petorica pa je ostala v naših zaporih. Med njimi so prav čedni tipi, ki jih italijanske oblasti zasledujejo radi kriminalnih prestopkov.

Anarhija na Reki. Oscinacova vlada s Cabrunom vred je izročila oblast v roke podpredsednika konstituantne Depolija. Ta pa nima nobene eksekutive in ne more izvrševati povzemanj mu dolžnosti. Na Reki je zavladalo brezvladje. Fašisti, arditii in drugi kriminalni tipi imajo proste roke in skušajo brezvladje izkoristiti za masčevanje nad jugoslovanskim prebivalstvom. Zaprl so več jugoslovanskih meščanov in jih proglasili za talce. Govori se o napadu na Sušak. Zadnji čas je, da naša vlada nastopa z energično akcijo. To je njena dolžnost, če italijanska vlada nima potrebne energije in se ne zaveda odgovornosti, ki jih ima v smislu rapalske pogodbe. Kakor poročajo zadnje vesti, bo naša vlada ukrenila vse, kar je potrebno, da bo brezvladje na Reki končano in da nastopi legalno stanje.

Neodvisna Albanija. Naša vlada je priznala neodvisnost Albanije in obvestila tiransko vlado, da bo naš zastopnik Nastaz Ilić nastopil svoje mesto.

Vprašanje bližnjega Orijenta. Na orijentski konferenci v Parizu se rešujejo važna vprašanja, zadovajajoča bližnji Orijent, zlasti Levant in malo azijsko obalo. V soboto je bilo sklenjeno, da se revidirajo nekake določbe sverske pogodbe. Grčiji se je priznala pravica do Odrina. Tako se Grčija raztezuje vedno bolj proti — Carigradu. Značilno je, da so si zavezniki razdelili ves bližnji Orijent v cone: vsak izmed njih je dobil predprave v oni izmed določenih con.

JDS.

Seja širšega odbora krajevne organizacije demokratske stranke v Mariboru. Ker je v ponedeljek 27. tm. zvečer v Narodnem domu gledališka predstava, se vrši seja širšega odbora v dvorani gostilne Orovič v Vetrinjski ulici.

Dnevna kronika.

Kralj na lovu. Danes ob 7. uri jutraj je odpotoval kralj Aleksander v Belje, kjer se vrši njemu na čast veliki lov.

Potres v Srbiji in Banatu. V petek dne 24. t. m. ob 13. uri 23 min. 35. sek. je pretresel ves vzhodni del naše kraljevine močan potresni sunek, ki je trajal z malimi presledki enajst minut.

umetnosti, pri čemer jemlje poseben ozir na obrt. Poleg tega namerava to društvo zbrati razne umetniške zbirke, osnovati knjižnice in urade za informacije ter penzionate za dijake tekoč.

Jugoslovanski literati v češkem prevodu. Češki listi donajajo primeroma mnogo prevodov iz naše literature, tako slovenske, kakor hrvatske in srbske. Prevedenega imajo skoro vsega. Cankarja in Meška, Prešerna in druge starejše in novejšje naše pisatelje. Na njihovih odrih uprizarjajo tudi naše drame, predvsem Cankarjeve. V nedeljski številki prinaša »Češkoslovenska Republika« Peliškov prevod Kosičeve novele »Mrguda«, »Tribuna« pa Krklecovo »Pesem večnega potnika«. Nasprotno temu pa se le malokdaj zgodi, da bi kak naš list prinesel kak prevod iz češčine, še manj pa, da bi izšel samostojno prevod katerega češkega literarnega dela. In vendar je posebno moderna češka literatura precej bogata. Isto velja seveda tudi za češko dramo, katere pri nas skoro nihče ne pozna.

Boris Godunov v Parizu. Te dni so igrali v Parizu prvič v francoski interpretaciji slavno Moskovskijev opero »Boris Godunov«. Kakor poročajo pariški listi, je doživela opera ogromen uspeh, ki spada med največje lirске uspehe zadnjih let v Parizu. Glavno vlogo je pel znameniti francoski operni pevec Vanni Marcoux.

Feuilleton.

Ivo Andrić. Med mlado generacijo naših hrvatskih pisateljev zavzema brezdvomno Ivo Andrić eno najuglednejših mest. Započel je svoje literarno delo v raznih revijah ter izdal potem knjigo »Ex ponto«, ki je doživela doslej že dve izdaji, kar je istotako kakor pri naših slovenskih, tako tudi pri hrvatskih razmerah neobičajno. Andrić je rojen pripovedovalec, fina pesniška duša in globok psiholog. Lansko leto je izdal v Zagrebu v latinici novelo »Put Alije Djerdjeleza«, sedaj pa je izdala to njegovo delo beograjska knjigarna Cvijanović v cirilici kot drugo izdajo. Novela, ki kaže velik in močan talent, zasluži vso pažnjo ter spada med najboljše jugoslovanske novele zadnjega časa. »Djerdjelez« je delo polno pesniških momentov in realnosti, mešanica nežnosti in grobsti, ki učinkuje na vsakega ljubitelja lepe knjige. Ta njegov »Djerdjelez« nas nehote spominja na Sienkiewiczove junake iz historičnih romanov. To je tip, kakoršnih najdemo povsod: mehka duša grobe telesne moči. In ta sanjavi »Djerdjelez« končno slone na krilo prostitutke Jekatrine, ker so se mu vse sanje o lepih kaurkinjah razbila ob pečini zaprek. Andrić je v tej mali noveli pisal Bosno hajdukov, ki se rekrutirajo iz vrst bogatih begov, ciganov dernokov in hanov in svojega tako simpatičnega Alija Djerdjeleza, junaka in kukavico, tožnega in komičnega ob enemu.

V soboto zvečer je bil v restavracijskih prostorih »Grajske kleti« skupen banket, katerega se je udeležilo nad 30 oseb, med njimi tudi predsednik celjskega šahovskega kluba dr. Brunčič, celjski sestavljatelj šahovskih problemov, dr. Schwab, in tajnik celjskega šahovskega kluba prof. Vagajša, ki je skupno s prof. Jakhelom (Ptuj) vodil to tekmo. Na banketu je bil prof. Vagajša, ki ga je mariborski šahovski klub na svoji seji dne 16. januarja l. izvolil svojim častnim članom, izročena častna diploma (delo prof. Čortiča). Sedanja tekma je zopet dokazala, koliko prijateljev šaha šteje Maribor in kako živo je zanimanje za to lepo igro.

GOSPODARICA SVETA.

Avanturističen roman. Spisal: Karl Figdor. Prevel: R. R.

(Dalje.)

(41)

41.

Zopet je noč.

V svetišču vlada grobna tišina. Pred zlatim prestolom leži na tleh inženir Allan Stanley. Njegove roke tipajo po od bakelj le medlo razsvetljeni temini. Nič! Niti najmanjše znamenje ne kaže, da bi ležalo tu spodaj kaj skrivnega.

»Prestol je tesno pritrjen h kamenu!« šepče Mavdi, ki kleči poleg njega. »Prastar je, stari mora tu že od davnih časov. Plošča pod njim mora zakrivati zaklad; večja je nego ostale!«

Inženir vzame svoj majhen jeklen instrument ter poizkuša dvigniti ploščo. Težko delo je to, končno pa le uspe. Jeklena konica se zapleče v razpoklino med večjo in manjšo ploščo.

»Pomagajte,« zašepče Mavdi. »Plošča je pretežka, da bi jo zamogel dvigniti sam.«

Polagoma se, centimeter za centimetrom, pod skrajnim naporom obeh dvigne mogočna plošča. Pod njo leži železen pokrov. Inženir jo otipa. Pod prsti začuti končno malo vzboklino. Tam čisto v kotu se nahaja majhen gumb.

Inženir pritisne ter se prestraši.

Kakor od čarovnih rok gnana se dvigne iz globine nenadoma težka, železna plošča. Pod njo se svetlika, blesti in leskeče!

Zlato, zlato, diamanti, safiri, biseri in zopet zlato v celih kupih. Nagromadene kepe zlata, prastare pesode, prastar nakit. Z obema rokama seže Stanley v bleščečo globino.

»Tu,« reče »tu,« je zaklad pravne lastnice, dedinje sabanske kraljice!

Potem spusti počasi zopet nazaj obe plošči.

»Tu je zaklad najvarnejši, dokler ne napoči dan, ko ga dvignemo in odnesemo odtod.«

42.

V eni izmed dolin v vznožju Fura se nahaja v ozki zapuščen dolini močni vodopad. Ob njem si je zgradil inženir iz vej in protja malo kočico. Pred njo gori ogenj. Poleg njega stoji zamorec ter piha z ne-
vodnim, primitivnim mehom v žerjavico.

Nekega dne se pred povratkom s poti, na katero se je bil odpravil, da poišče razbit auto, je bil našel v gozdu skoro do smrti sestradanega zamorca. Bil je eden izmed onih nesrečnih sužnjev izpod zemlje, ki je po srečnem naključju pobegnil ter se potikal po bližnji okolici. Stanley ga je vzel k sebi ter ga tako rešil smrti. Sedaj mu služi zvesto, kakor žival.

Ob strugi male reke, ki se spušča v slapovih po ozki dolinici izpod Fura, so se izvršile čudne izpremembe. Tok je zaježen ter napet na veliko, leseno, lopatasto kolo. Poleg njega na bregu stoji pod preprosto streho iz vej in protja dinamo. Dolge mesece se je trudil inženir, predno se mu je posrečilo stroj zopet popraviti in uravnati. Končno stoji pred njim vesel in trdno prepričan na uspeh. Gori na griču nad dolino stoji veliko, golo drevo; jambor, s katerega bodo odšli v svet klici za pomoč. Mreža drobnih žic je napeta z njegovega najvišjega vrha do tal.

Se par ur dela in vse zveze bodo gotove in potem se mora odločiti, če bo ta dvomljiva priprava uspešna ali ne.

Ze se svetijo na nebu prve zvezde, ko sede Stanley k iz neostruženih kolov zbiti mizi ter položi kazalec na tipkalo. Potem namigne zamorec.

V naslednjem trenutku se prične vrteti veliko lopatasto kolo in z njim vred tudi dinamo.

Inženirjev kazalec pritiska na tipkalo, po njegovih pritiskih začaravajo žice na jamboru, odpošiljaajo klicne signale na vse brezžične postaje sveta:

Dolgo, kratko, dolgo, kratko, dolgo, kratko, daljše.

In znova: Dolgo, kratko, dolgo, kratko, dolgo, kratko, daljše.

In tretjič: Dolgo, kratko, dolgo, kratko, dolgo, kratko, dalje.

43.

V neki angleški brezžični postaji Poldhu je mladi, pomožni inženir Webster ravnokar zamenjal svojega tovariša, ki je imel službo po dnevi. Udobno se vsede ter si nadene poslušala.

To bo zopet dolgočasna noč!

Nove brzjavke ne prihajajo in kontaktni magneti, ki so po dnevi neprestano delali sedaj počivajo.

Noč je topla. Spodaj pod skalovjem na obrežju šumi monotonno morje. Z rokami v žepu gleda inženir v luninih žarkih se lesketajočo, vodno gladino.

Škoda, da je pozabil doma časopis. Tako se bo moral dolgočasiti, da bo črn.

Nenadoma pa se začuje v poslušalu prasketanje.

Webster potegne roke iz žepov ter skoči naglo k mizi.

Prasketanje se ponavlja... dolgo, kratko, dolgo, kratko, dolgo, kratko, daljše.

Zopet isto.

In zopet v tretjič.

»Je li kaka ladja v nevarnosti?«

Webster posluša.

Celo uro se kontakti ne oglašajo več. Končno znova isto prasketanje.

Čisto počasi prihajajo besede. Nekatere so tako šibke, da jih komaj razume.

»Belokožci v skrajni nevarnosti... Hopejeva ekspedicija... zajeta v notranji Afriki...«

In potem zopet dolgo nič.

...Ofir, severno Fura... Sambesi...«

Stavek se zopet pretrga.

Jutro se že žari; Webster čaka še vedno.

Zaman.

Se li dogaja nesreča tam doli globoko v Afriki — ravno v tem trenutku, ko sedi Dan Webster na tej vražji postaji, — na angleški obali...?

Dan Webster je navajen opazovati vse dogodke tega sveta. Se nikoli se mu ni prigodilo ničesar, kar bi ga moglo spraviti iz ravnodušja. Sedaj pa je vendarle zmeden. Vznemirjen plane kvišku ter hodi gori in doli iz enega kota do drugega. Celo se mu nabira v gube. Webster premišljuje.

Nenadoma skoči k telefonu.

Človeška življenja v nevarnosti! Senzacija prve vrste! »London Herald« plača prav dobro take novice.

»Halo, tu pomožni inženir Webster, brezžična postaja Poldhu. Je li kdo izmed urednikov tam?«

Z druge strani se oglasi odgovor:

»Well, gospod, kaj imate novega že take zgodaj? Tu je Elen, manažer »London Herald«.«

Dan Webster pripoveduje s hitrimi besedami.

»Well,« godrnja poslušalec na drugi strani. »V najslabšem slučaju pač senzacija, gospod. Nakazilo vam pošljemo. Pazite mogoče izveste še kaj.«

Osmo ura zjutraj. Vse velikansko mesto London je na nogah, na poti na delo. Ob trindvajseti uri ponoči je bil Webster nastopil službo v brezžični postaji.

Mala oznanila

Spreten predelavec za cementne izdelke z večletno prakso se takoj sprejme. Vprašati v upravi lista. 466 2-2

Prevodi iz angleškega, francoskega, italijanskega, nemškega, španskega jezika in obratno se točno izvršujejo. Vprašati: Krekova ulica št. 5. II. nadst. 6. 476

Žepne ure, precizijske in stenske popravila najsolidnejše tverka R. Bizjak, Maribor. Gospod. ka ulica 16. 64

Prodaja se stenski telefon. Naslov pove uprava.

Poldhu, ob dveh je prišel prvi Stanleyev klic... ob šestih je prišel njegov drugi nerazločni klic, ob sedmih je Webster telefonično obvestil o tem časopis. Ob pol osmih so se peljali uredniki in reporterji v avtomobilu v uredništvo. Ob osmih je bil o sporočilu telefonično obveščen ravnatelj prekomorske zrakoplovbe z naročilom, da pošlje do devetih največji zrakoplov, pripravljen za večdnevni polet preko morja in Afrike, na streho uredniškega poslopja. Ob pol devetih je izšla prva posebna izdaja. Promet ob prenapolnjenih ulicah je za trenutek obstal. Vse se je trgalo za liste, ki so z velikanskimi črkami prinašali največjo senzacijo tega dne.

»Belokožci ujeti v notranjosti Afrike. Zgradili so si sredi divjine brezžično postajo. »London Herald« jim pošlje na pomoč zrakoplov. Ob devetih odleti s strehe uredništva. Pet prostih mest. Vsako mesto za potovanja tja in nazaj stane tisoč funtov v korist ubožcem!«

Deveta ura. Pred poslopjem »London Herald« se gnete velikanska množica ljudi. Prostori v zrakoplovu so že zdavnaj oddani, oddati so jih morali onim, ki so se prvi priglasili. Nič manj kakor 125 dam zgornjih desetisočev, ki so skoro neverjetno, bile v nekaj minutah pripravljene na pot, se je moralo vrniti ne da bi bile našle prostor.

Kakor velikanska ptica se ziblje snežnobeli zrakoplov nad ogromnim mestom.

V teku petih minut je pripravljeno vse, kar se potrebuje za pot: obleka, zdravila, živila in pijača.

Kapitan da že znamenje naj se dvigne stopnice takrat pa plane še v zadnjem momentu na krov William J. Fletcher. Veliki Fletcher, najznamenitejši izmed vseh posebnih poročevalcev sveta. Bil je navzoč pri vseh revolucijah na svetu in vseh mogočih vojnah; preoblečen v berača se je vtilotapil celo pred Kaaba v Mekki ter se tri leta potikal z nekim raziskovalcem severnega tečaja po večnem ledu. Velika senzacija brez Fletchera ni mogoča.

»Well,« kriči med tem, ko se zrakoplov že dviga manažerju, ki stoji spodaj hladnokrvno kakor pravi Anglosaksonec.

»Well, koliko kolon brezžičnih brzjavk hočete za jutri?«

»Tri!« kriči manažer od spodaj.

»All right!« odgovarja Fletcher, potegne mirno in ust svojo pipo, iztrese iz nje pepel preko roba zrakoplova ter odide v zrakoplovov bar, da se okrepa z whiskeyjevo sodo.

Mesto izgine z vidika. Ljudje na zemski površini so majhni kakor neznatne pikice na velikanski preprogi. Po vsemirju se razlega samo ropotanje velikanskih propelerjev.

Kakor snežnobeli velikanski ptič preseka zrakoplov obzorje.

Njegov let je usmerjen proti jugovzhodu.

(Dalje prihodnjik.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Stavbeno podjetje Accetto in drugovi

družba z o. z.

MARIBOR :: vogal Frančiškanske in Wildenrainerjeve ulice :: MARIBOR

se priporoča. Cene zmerne.

Postrežba točna in solidna.

460

ZAHVALA.

Vsem, ki so v bolezní našega pokojnega

FEDORJA

na kakršenkoli način pomagali, osobito gg. zdravnikom in usmiljenim sestram, dalje vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, osobito pevcem „Glasbene Matice“ in „Drave“, ki so mu zapeli zadnji pozdrav ter vsem darovalcem krasnega cvetja se podpisani srčno zahvaljujemo.

Obitelj dr. Rosinova.

477

Solicitator

konceptna moč, s trgovsko prakso, želi vstopiti v Mariboru. Naslov v upravi „Tabora“. 465 3-2

Perfektna slovenska, srbo-hrvatska, nemška

stenografinja in strojepiska

se sprejme takoj. Reflektira se samo na prvovrstno moč. — Ponudbe na ravnateljstvo

„Orient“ d. d. v Mariboru.

464 2-2

Na debelo!

468 2-2

Na drobno!

V „Dalmatinski kleti“ Vetrinjska ulica št. 9

se prodajajo prvovrstna dalmatinska vina ter specialiteta: vino iz suhega grozdja. Z enakim zalaganjem tudi restavracijo „Maribor“ in druge razne gostilne.